

ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองต่างด้าวในโรงเรียนต้นแบบคนพลัดถิ่น

THE RELATIONSHIP BETWEEN SCHOOL AND IMMIGRANT IN THE DIASPORA SCHOOL MASTER.

นางฐิติวรรณ หวังวงศ์สกุล *

ThitiwanWangwongsakul

ผศ.ดร.ปองสิน วิเศษศิริ **

Asst. Prof.Pongsin Viseshsiri, Ph.D.

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองต่างด้าวในโรงเรียนต้นแบบคนพลัดถิ่นตามกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้ 1) ด้านการวางแผนงานความสัมพันธ์ 2) ด้านการให้บริการผู้ปกครอง 3) ด้านการได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง 4) ด้านการประเมินผลงานการสร้างความสัมพันธ์ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนต้นแบบคนพลัดถิ่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำนวน 5 โรงเรียนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ จากการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองต่างด้าวเป็นดังนี้ 1) ด้านการวางแผนงานความสัมพันธ์ มีการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของผู้ปกครองและมีการตั้งเครือข่ายผู้ปกครอง 2) ด้านการให้บริการผู้ปกครอง มีการแจ้งข่าวสารให้กับผู้ปกครองรับทราบ มีการส่งเสริมสุขภาพให้ บริการรับยาและให้ความรู้ในการป้องกันโรคระบาด มีการส่งเสริมอาชีพให้กับผู้ปกครอง มีการจัดกิจกรรมรื่นเริงเพื่อสร้างความสัมพันธ์ในโอกาสต่างๆ มีการให้บริการเกี่ยวกับอาคารสถานที่โรงเรียนเพื่อดำเนินกิจกรรมต่างๆ มีการเปิดสอนภาษาไทย และให้บริการทางด้านวิชาการ 3) ด้านการได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง สถานศึกษาได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองในด้านวิชาการ ด้านทรัพย์สิน ด้านการบริการต่างๆ 4) ด้านการประเมินผลงาน มีการนำผลประเมินมาปรับปรุงพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองให้ดียิ่งขึ้น

2. ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองต่างด้าวเป็นดังนี้ 1) ด้านการวางแผนงานความสัมพันธ์ ผู้ปกครองไม่สามารถอ่านและกรอกรายละเอียดต่างๆที่โรงเรียนต้องการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ 2) ด้านการให้บริการผู้ปกครองผู้ปกครองไม่สามารถอ่านเอกสารเกี่ยวกับข่าวสารที่โรงเรียนแจ้งถึงผู้ปกครองได้

* นิสิตมหาบัณฑิตสาขาวิชาบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: kruwand@gmail.com

** อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: V.pongsin@gmail.com

ISSN1905-4491

Abstract

The research aims to study the relationship between the school and the parents of immigrant who study in the Diaspora School in accordance with the following conceptual framework,1) relationship planning 2) parents service 3) the support from parents 4) The assessment of the relationship between the school and parents. The population consists of 5 Diaspora schools of immigrant students. The tool used is an interview.

The data analysis shows that 1. The relationship between the school and the parents of immigrant are as follows: 1) Relationship planning: The schools gathered parents' general information and created the parents network, 2) parents service: The schools provided the information for parents, promoted the sanitation by giving medicine, educating them to prevention of the epidemic, promoting for supplementary occupation, provided activities to build up friendship, provided the venue service for event organizer, teach Thai language and provided academic services3) The support from parents: the parents supported in terms of subsidy and other services.4) The assessment of the relationship: the data gained from the assessment was used for the improvement for creating a better relationship between the school and parents.

2. The relationship problems between the school and the parents of immigrant are as follows:1) Relationship planning, the parents of immigrant could not read and write the information, which the school required, 2) parents service: the immigrant parents could not read the document which was given by the school.

คำสำคัญ :ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองต่างด้าว/โรงเรียนต้นแบบคนพลัดถิ่น

KEYWORDS:THE RELATIONSHIP BETWEEN SCHOOL AND IMMIGRANT/DIASPORA SCHOOL

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปี พ.ศ. 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติปี พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้การศึกษาเป็นบทบาทและเป็นกลไกที่สำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อเป็นรากฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน จากบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าว ทำให้มีการขยายการศึกษาภาคบังคับจาก 6 ปี เป็น 9 ปี และมีการจัดการขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ให้แก่ผู้เรียนทุกคน ภายในปี 2547

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในหมวด 1 มาตรา 8(2) “การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามาตรา 9(6) กระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคคลครอบครัวชุมชนองค์กร ชุมชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอกชนองค์กรวิชาชีพสถาบันศาสนาสถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่นๆ” และหมวด 4 มาตรา 24(6) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานการณ์มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดาผู้ปกครองในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนเต็มศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542: 6-29) กล่าวได้ว่าการศึกษาไทยมุ่งเน้นให้มีการกระจายอำนาจทางการศึกษาเป็นการให้โอกาสกับประชาชนในระดับท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมพัฒนาการศึกษาในชุมชนของตนเองโดยเฉพาะอย่างยิ่งการวางแผนจัดการศึกษาและการประเมินคุณภาพการศึกษาซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า “การจัดการศึกษาเป็นของประชาชนโดยประชาชนและเพื่อประชาชน”(ราโพ โทมุก, 2545: 1)

ถึงแม้ว่ารัฐได้มีความพยายามเป็นอย่างมากในการทำให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ แต่ก็ยังมีเด็กอีกส่วนหนึ่งไม่ได้เข้าเรียน เด็กเหล่านี้เป็นเด็กด้อย

โอกาสและเสียเปรียบกลุ่มต่างๆ ได้แก่ เด็กยากจน เด็กที่ต้องอพยพตามต่อแม่ เด็กไร้สัญชาติ เด็กที่อยู่ในพื้นที่กันดาร ห่างไกลและเด็กชนเผ่า เป็นต้น

จากสถิติจำนวนแรงงานข้ามชาติในประเทศไทยที่จัดทำโดยสำนักบริหารแรงงานต่างด้าวกระทรวงแรงงาน พบว่า ในปัจจุบันมีแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้านทั้งสิ้น 586,945 คน (สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว, 2551) ซึ่งสถิติที่ได้นี้มาจากจำนวนแรงงานข้ามชาติที่ได้รับอนุญาตในการทำงานตามเงื่อนไขของมติคณะรัฐมนตรีว่าด้วยแรงงาน 3 สัญชาติ ได้แก่ พม่า ลาว และกัมพูชา แต่ในความเป็นจริงพบว่า จำนวนแรงงานข้ามชาติมีมากกว่าสถิติดังกล่าว เนื่องจากสถิติของสำนักบริหารแรงงานต่างด้าวยังไม่ได้รับนับรวมแรงงานที่ไม่ได้จดทะเบียน และผู้ติดตามแรงงานเหล่านั้น ไม่ว่าจะเป็นคู่สมรสหรือบุตร โดยปัจจุบันมีการคาดการณ์จำนวนแรงงานข้ามชาติพม่าในประเทศไทยว่าอาจมีมากถึง 1,500,000 คน (คณะกรรมการรณรงค์เพื่อประชาธิปไตยในพม่า, 2550: 83)

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยว่าควรมุ่งเน้นพัฒนาเด็กในทุกด้าน ทั้งด้านร่างกายอารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาโดยอยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์เดิมที่เด็กมีอยู่ ซึ่งจะเกิดจากความสัมพันธ์กับครอบครัวของเด็กด้วย เด็กแต่ละคนมาจากสภาพแวดล้อมที่ต่างกันจึงมีความแตกต่างกัน ผู้ปกครองกับโรงเรียนควรจะต้องมีความสัมพันธ์กันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการเด็ก ดังนั้นครู พ่อหรือแม่หรือผู้ปกครองของเด็กต้องมีการแลกเปลี่ยนข้อมูล ทำความเข้าใจพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก มีความรับผิดชอบหรือถือเป็นหุ้นส่วนที่จะต้องช่วยกันพัฒนาเด็กให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการร่วมกัน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547: 7) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา (2545: 12) ระบุว่าครอบครัวจะเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการศึกษา เช่น เป็นผู้สนับสนุนและส่งเสริมการจัดการศึกษา (ชมเชย พงษ์เจริญ, 2542: 83-84) กล่าวเพิ่มเติมถึงการที่สถานศึกษาได้เชิญผู้ปกครองเข้ามาร่วมกิจกรรม การแจกเอกสารถึงผู้ปกครอง เช่น เอกสารคู่มือ รายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษา จะช่วยให้ผู้ปกครองมีโอกาสรับรู้และตระหนักถึงความสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนมากยิ่งขึ้น (รุ่งเรือง สุขภักดิ์, 2544) ได้สรุปผลการวิจัยในรอบ 30 ปี ที่ผ่านมาพบว่าความสัมพันธ์ใกล้ชิดระหว่างบ้าน และโรงเรียนมีผลอย่างสูงต่อการเรียนรู้ของเด็ก เพราะผู้ปกครองเห็นว่าถ้าเข้ามามีส่วนร่วมจะช่วยพัฒนาเด็กให้ประสบความสำเร็จทางวิชาการ จึงอยากที่จะเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น เช่น ที่อังกฤษและเวลส์ ได้ใช้วิธีการอันหลากหลายเพื่อให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม (Parent Involvement) ในการจัดการศึกษาสหรัฐอเมริกาได้ตระหนักถึงความสำคัญของบทบาทผู้ปกครองที่มีต่อคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการวิจัยของ (พิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์, 2549) ที่ได้สรุปไว้ว่าประเทศอังกฤษและประเทศสหรัฐอเมริกา ได้มีการส่งเสริมสนับสนุนให้พ่อแม่ ผู้ปกครองเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กและบุตรหลานของตนเองในทุกๆ ด้าน

ผู้วิจัยมีความคิดเห็นไปถึงแม้มติคณะรัฐมนตรีที่ให้ความเห็นชอบให้เด็กไร้สัญชาติและเด็กที่เป็นบุตรหลานของแรงงานอพยพต่างด้าวทุกคนมีโอกาสดำเนินการศึกษาก็ดี แต่ในทางปฏิบัติ เด็กเหล่านี้กลับมีโอกาสน้อยมากอันเนื่องมาจากอุปสรรคนานัปการ ทั้งนี้หากโรงเรียนสามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครองทั้งไทยและต่างด้าวก็อาจจะมีส่วนช่วยในการลดปัญหาที่จะเกิดขึ้น มีการร่วมกันหาทางออกเพื่อให้เกิดความร่วมมือของผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย อันจะทำให้เด็กนักเรียนรักการเรียนรู้ และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ (วิรัชฐา ฉายากุล, 2555) ที่กล่าวว่าสถานศึกษานั้นมิใช่ตั้งอยู่และสามารถดำเนินกิจการได้โดยคำนึงถึงเฉพาะปัจจัยภายในเท่านั้น หากแต่ในการบริหารสถานศึกษานั้นจะต้องมีการสร้างความสัมพันธ์แก่บุคคลชุมชน สังคมรอบข้างอย่างต่อเนื่องเพื่อร่วมกันในการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาเบื้องต้นพบว่า การวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองต่างด้าวและระหว่างผู้ปกครองต่างด้าวกับผู้ปกครองไทยในโรงเรียนต้นแบบคนพลัดถิ่นนั้น ยังไม่มีการดำเนินงานอย่างจริงจัง จะมีอยู่บ้างก็เป็นเพียงการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองแบบทั่วไปไม่ได้ศึกษาถึงผู้ปกครองของเด็กต่างด้าวซึ่งยังไม่ครอบคลุมกับการจัดการศึกษากับเด็กทุกคนที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยอีกทั้งในอนาคตเด็กต่างด้าวมีแนวโน้มที่จะอพยพเข้าประเทศมากขึ้น เนื่องจากเป็นข้อตกลงร่วมกันในประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน ในการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน เพื่อความเสมอภาคและคุณภาพการศึกษาในภูมิภาค (รัตนพงศ์ ตุมพสุวรรณ, 2554) ซึ่ง

หมายถึงจะทำให้มีผู้ปกครองต่างด้าวมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่า สมควรจะทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองต่างด้าวและระหว่างผู้ปกครองต่างด้าวกับผู้ปกครองไทยในโรงเรียนต้นแบบคนพลัดถิ่น ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลพื้นฐานสำหรับเป็นแนวทางการดำเนินการที่เหมาะสมในการประสานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองต่างด้าว และระหว่างผู้ปกครองต่างด้าวกับผู้ปกครองไทย รวมทั้งการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานโรงเรียนตลอดจนบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองต่างด้าวในโรงเรียนต้นแบบคนพลัดถิ่น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรคือ โรงเรียนต้นแบบคนพลัดถิ่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำนวน 5 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวัดศิริมงคล โรงเรียนวัดศรีสุทธาราม โรงเรียนหลวงแพทยโกศล โรงเรียนเทพนรรัตน์ และโรงเรียนวัดบางหญ้าแพรก

ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยบุคคล 2 กลุ่ม คือ

1. ผู้บริหารโรงเรียนต้นแบบคนพลัดถิ่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำนวน 5 โรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน รวม 5 คน

2. ผู้ปกครองต่างด้าวโรงเรียนละ 4 คน รวม 20 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามผู้บริหารโรงเรียน และผู้ปกครองจำนวน 2 ชุด แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ วุฒิการศึกษา สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาของการดำเนินการด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองต่างด้าว และระหว่างผู้ปกครองต่างด้าวกับผู้ปกครองไทยในโรงเรียนต้นแบบคนพลัดถิ่น

3. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์สภาพและปัญหาของการดำเนินการด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองต่างด้าว และระหว่างผู้ปกครองต่างด้าวกับผู้ปกครองไทยในโรงเรียนต้นแบบคนพลัดถิ่น โดยการวิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis)

ผลการวิจัย

จากการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองต่างด้าวในโรงเรียนต้นแบบคนพลัดถิ่น ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ศึกษาได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองต่างด้าวในโรงเรียนต้นแบบคนพลัดถิ่น

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองต่างด้าวในโรงเรียนต้นแบบคนพลัดถิ่น มีดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ในส่วนนี้ผู้ศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด ตำแหน่ง/หน้าที่/ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งของผู้บริหาร (สำหรับผู้บริหาร) และระยะเวลาในการดำรงชีวิตอยู่ในประเทศไทย(สำหรับผู้ปกครองต่างด้าว)โดยผลการวิเคราะห์ ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม ปรากฏผลดังนี้

กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า

เพศ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นเพศชายร้อยละ 100.00

อายุ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีอายุตั้งแต่ 51 ปี ขึ้นไปมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100.00

วุฒิการศึกษาสูงสุด พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีวุฒิการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาโทมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100.00

ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งของผู้บริหาร พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาดำรงตำแหน่งผู้บริหารของสถานศึกษามีระยะเวลามากกว่า 10 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100.00

กลุ่มผู้ปกครองต่างด้าวพบว่า

เพศ พบว่า ผู้ปกครองต่างด้าวเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 75.00 เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 25.00

อายุ พบว่า ผู้ปกครองต่างด้าวมียุตั้งแต่ 20 – 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 50.00 อายุตั้งแต่ 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 25 อายุระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.00

ระยะเวลาในการดำรงชีวิตอยู่ในประเทศไทย พบว่า ผู้ปกครองต่างด้าว มีระยะเวลาในการดำรงชีวิตอยู่ในประเทศไทย 5– 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 70.00 และมีระยะเวลาในการดำรงชีวิตอยู่ในประเทศไทยมากกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.00

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองต่างด้าวในโรงเรียนต้นแบบคนพลัดถิ่น

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจและเก็บรวบรวมโดยผู้วิจัยเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนต้นแบบคนพลัดถิ่นในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาครกับผู้ปกครองนักเรียนต่างด้าวของโรงเรียนใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองด้านการให้บริการผู้ปกครอง ด้านการได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครอง และด้านการประเมินผลการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองต่างด้าว

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านสภาพความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองต่างด้าวในโรงเรียนต้นแบบคนพลัดถิ่นต่างๆ ดังนี้

1. ด้านการวางแผนงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองต่างด้าว

ด้านการวางแผนการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองต่างด้าว โรงเรียนได้ดำเนินการตั้งเครือข่ายผู้ปกครองขึ้น โดยในแต่ละห้องจะต้องมีกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองเป็นชาวต่างด้าว ซึ่งสามารถสื่อสารภาษาไทยได้ในระดับพอใช้ถึงดี อย่างน้อย 1 คน และโรงเรียนได้มีการทำแผนงานเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองโดยใช้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

1. การประชุมผู้ปกครองทุกภาคเรียน
2. กิจกรรมวันพ่อแห่งชาติ
3. กิจกรรมวันแม่แห่งชาติ
4. กิจกรรมวันสำคัญต่างๆ ทางศาสนาเช่น วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา

5. กิจกรรมวันลอยกระทง

6. กิจกรรมวันเด็กแห่งชาติ

นอกจากนี้เพื่อให้การวางแผนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โรงเรียนได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพของผู้ปกครองต่างด้าวในวันรับมอบตัวนักเรียน เพื่อนำมาเป็นฐานข้อมูลประกอบการวิเคราะห์ภูมิหลังของผู้ปกครอง และให้ทราบถึงสภาพความเป็นอยู่ตลอดระยะเวลาในการใช้ชีวิตในประเทศไทย รวมถึงปัญหาความพร้อมในการเป็นผู้ปกครองนักเรียน ทำให้ทราบถึงความพร้อมในการให้ความร่วมมือและสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ของทางโรงเรียนโดยผู้ปกครองต่างด้าวในระดับที่ดี ปัญหาและอุปสรรคที่พบในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครองต่างด้าวคือไม่สามารถอ่านและเขียนภาษาไทยได้แนวทางแก้ปัญหาของโรงเรียน คือ ผู้ปกครองต่างด้าวต้องให้บุตรหลานช่วยกรอกข้อมูลต่างๆ

ดังจะเห็นได้จาก ผู้ปกครองต่างด้าวเข้าร่วมประชุมผู้ปกครอง ร้อยละ 100 ทุกภาคเรียน และให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมวันพ่อแห่งชาติ วันแม่แห่งชาติ วันสำคัญต่างๆทางศาสนา เป็นต้นในบางกิจกรรมของโรงเรียนผู้ปกครองต่างด้าวได้ให้การสนับสนุนโดยการบริจาคเงินเพื่อเป็นรางวัลแก่นักเรียนที่ร่วมทำกิจกรรม และพบว่าจำนวนเงินบริจาคส่วนใหญ่มากกว่าผู้ปกครองที่เป็นคนไทย อาทิเช่น ผู้ปกครองต่างด้าวจะทำบุญขั้นต่ำ 500 บาท ในขณะที่ผู้ปกครองไทยจะทำบุญ 20 บาท หรือ 100 บาท เป็นต้น

2. ด้านการให้บริการผู้ปกครอง

จากผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีการให้บริการผู้ปกครองในด้านต่าง ๆ อย่างเท่าเทียมและทั่วถึง เช่น การแจ้งข่าวสารให้กับผู้ปกครองต่างด้าวทางหนังสือแจ้งผู้ปกครองโดยให้นักเรียนช่วยอ่านและอธิบายความ และให้ผู้ปกครองลงนามรับทราบแล้วนำส่งกลับโรงเรียน หรือให้เครือข่ายผู้ปกครองช่วยสื่อสารอีกทางหนึ่ง ในกรณีที่ผู้ปกครองต่างด้าวที่อาศัยอยู่บริเวณใกล้โรงเรียน ครูที่ปรึกษาจะไปติดต่อแจ้งข่าวสารถึงบ้านของนักเรียน ประกอบกับผู้ปกครองต่างด้าวจะอาศัยร่วมกันเป็นชุมชนที่ใกล้เคียงกันทำให้โรงเรียนมีความสะดวกในการแจ้งข่าวสารต่างๆ ของโรงเรียนนอกจากนี้โรงเรียนยังมีการให้บริการด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัยกับผู้ปกครองต่างด้าวที่มีอาการเจ็บป่วยสามารถเข้ามาปรึกษาและรับยาจากโรงเรียนได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ กรณีที่มีการระบาดของโรคติดต่อโรงเรียนจะมีประชาสัมพันธ์ชี้แจงถึงโรคดังกล่าวเพื่อให้ผู้ปกครองต่างด้าวมีความรู้ความเข้าใจและสามารถนำมาใช้ในการป้องกันตนเองได้โดยใช้การสื่อสารผ่านนักเรียนและเครือข่ายผู้ปกครองในการสื่อสารกับผู้ปกครองที่เป็นชาวต่างด้าว ปัญหาที่พบ คือ ผู้ปกครองต่างด้าวต่างมีภาระหน้าที่ในการทำงานหาเลี้ยงครอบครัวทำให้ไม่มีการดูแลสุขภาพอนามัยทั้งตนเองและนักเรียน นอกจากนี้ผู้ปกครองบางคนไม่มีชื่อในทะเบียนราษฎร์ ทำให้ไม่มีสิทธิ์ในการเข้าถึงบริการ รักษาพยาบาลจากรัฐ ซึ่งโรงเรียน ได้ดำเนินการหาแนวทางแก้ปัญหา คือ โรงเรียนได้ให้การดูแลสุขภาพพยาบาลในขั้นต้นตามหลักมนุษยธรรม แก่ผู้ปกครองต่างด้าวที่ไม่มีชื่อในทะเบียนบ้านพร้อมกันนี้โรงเรียนมีการให้บริการด้านการส่งเสริมอาชีพกับผู้ปกครองต่างด้าว โดยโรงเรียนมีการจัดตั้งศูนย์ฝึกอาชีพ มีครูในโรงเรียนและวิทยากรภายนอกในสาขาอาชีพต่างๆมาให้ความรู้แก่ผู้ปกครองต่างด้าว อีกทั้งโรงเรียนยังร่วมกับสถานประกอบการจัดงานส่งเสริมอาชีพให้กับผู้ปกครองเพื่อนำไปประกอบอาชีพในครอบครัว และโรงเรียนได้เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองต่างด้าวมาเปิดร้านขายอาหารและเครื่องดื่มในช่วงเวลาเย็นตอนนักเรียนเลิกเรียนแต่มีผู้ปกครองต่างด้าวจำนวนน้อยที่ให้ความสนใจเข้ารับบริการด้านการส่งเสริมอาชีพโรงเรียนได้พยายามหาทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยการแนะนำให้ผู้ปกครองต่างด้าวที่เข้ารับบริการบริการด้านการส่งเสริมอาชีพนำความรู้ที่ได้ไปถ่ายทอดให้กับผู้ปกครองต่างด้าวคนอื่นด้วย จากข้อมูลพบว่าโรงเรียนซึ่งมีบริเวณที่ติดกับบริเวณของวัดจะมีการจัดงานรื่นเริงเพื่อสร้างความสัมพันธ์ และสร้างความบันเทิงแก่ประชาชน เช่น เทศกาลงานลอยกระทง วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา และวันปีใหม่ เป็นต้น

ต้น นอกจากนี้ผู้ปกครองต่างด้าวสามารถเข้ามาออกกำลังกายในบริเวณโรงเรียนได้ตามอัธยาศัยแต่มีปัญหาเรื่องเวลาในการทำงานของผู้ปกครองต่างด้าวไม่เอื้อต่อการใช้บริการด้านนันทนาการที่โรงเรียนจัดไว้ให้ ซึ่งทางโรงเรียนได้มีการเชิญชวนและให้ผู้ปกครองต่างด้าวเห็นข้อดีของกิจกรรมนันทนาการเพื่อให้ผู้ปกครองต่างด้าวหาเวลาว่างมาใช้บริการด้านนันทนาการของโรงเรียนโดยโรงเรียนจัดให้มีสนามกีฬาต่างๆ เช่น สนามฟุตบอล สนามเปตอง สนามบาสเกตบอล สนามตะกร้อ และสนามเด็กเล่น เป็นต้น เพื่อบริการชุมชนและผู้ปกครองต่างด้าวให้สามารถเข้ามาใช้ได้ในช่วงว่างเพื่อเป็นการพักผ่อนได้ นอกจากนี้ผู้ปกครองต่างด้าวยังสามารถใช้บริเวณโรงเรียนในการจัดงานต่างๆ เช่น งานแต่งงาน เป็นต้นแต่ผู้ปกครองต่างด้าวมีจำนวนน้อยที่เข้ารับบริการด้านอาคารสถานที่และวัสดุครุภัณฑ์ โรงเรียนได้หาแนวทางแก้ไขคือประชาสัมพันธ์เพิ่มเติมและให้ความเป็นกันเองกับผู้ปกครองต่างด้าวเพิ่มมากขึ้น เพื่อเป็นการแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดจากการไม่เข้าใจการสื่อสารระหว่างกัน จากผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนได้ทำการเปิดสอนภาษาไทยให้กับผู้ปกครองต่างด้าวที่มีความประสงค์จะเรียนรู้ฝึกพูด อ่าน และเขียน ภาษาไทย นอกจากนี้โรงเรียนได้มีการเปิดห้องสมุดที่มีหนังสือภาษาต่างด้าวไว้บริการเพื่อให้ผู้ปกครองต่างด้าวเข้ามาศึกษาค้นคว้า และสามารถยืมกลับบ้านได้ ทั้งยังมีการจัดป้ายนิเทศและนิทรรศการวิชาการต่างๆ ทั้งรูปแบบของภาษาไทยและภาษาต่างด้าวในบริเวณโรงเรียนด้วย ปัญหาที่พบ คือ ผู้ปกครองต่างด้าวมีจำนวนน้อยที่เข้ารับบริการด้านวิชาการ ซึ่งทางโรงเรียนมีแนวทางแก้ปัญหา คือประชาสัมพันธ์เพิ่มเติมและให้ความเป็นกันเองกับผู้ปกครองต่างด้าวเพิ่มมากขึ้น

3. สถานศึกษาได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองในด้านวิชาการ ด้านทรัพย์สิน ด้านการบริการต่างๆ

ด้านวิชาการ

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองต่างด้าวได้ให้การสนับสนุนด้านวิชาการของโรงเรียนด้วยความสมัครใจ เช่น ให้ความร่วมมือในการมาเป็นวิทยากรเพื่อให้ความรู้ด้านภาษาต่างด้าว ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ประเพณีต่างๆ ให้กับนักเรียนและบุคลากรของโรงเรียน เพื่อให้มีความเข้าใจอันดีต่อกันโดยผู้ปกครองต่างด้าวได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร การวัดและประเมินผล การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยี และส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ต่างๆ

ด้านทรัพย์สิน

จากการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองต่างด้าวให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีเต็มใจในการบริจาคเงินและทรัพย์สินให้กับโรงเรียนเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้น ด้านผู้ปกครองต่างด้าวที่มีฐานะทางการเงินที่ดีจะมีการบริจาคสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ ให้กับโรงเรียน เช่น แท็งก์เก็บน้ำฝน โทรทัศน์ เครื่องเล่นซีดี เป็นต้น

ด้านการบริการต่างๆ

จากการวิจัยพบว่า ในกิจกรรมที่โรงเรียนต้องมีการออกนอกสถานที่ผู้ปกครองต่างด้าวที่มีรถยนต์ได้อาสาพารับส่งนักเรียนโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายหรือคิดในอัตราที่ต่ำกว่าอัตรารับจ้างทั่วไปและมีตัวแทนเครือข่ายผู้ปกครองต่างด้าวได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนในการให้บริการต่างๆ เช่น การดูแลรักษาและพัฒนาอาคารสถานที่ การดูแลรักษาความปลอดภัย การปรับปรุงภูมิทัศน์ของโรงเรียน เป็นต้น

4. ด้านการประเมินผลงานการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองต่างด้าว

จากการวิจัยพบว่า โรงเรียนได้ทำการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองต่างด้าว ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และมีการนำผลดังกล่าวมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาเพื่อให้ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองเป็นไปด้วยดียิ่งขึ้น ส่งผลให้นักเรียนต่างด้าวได้รับการพัฒนาและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ตาราง สรุปสภาพและปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองต่างด้าวในโรงเรียนต้นแบบคนพลัดถิ่น

ความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับผู้ปกครองฯ	กิจกรรม	ปัญหาและการแก้ไข
1. ด้านการวางแผนงาน ความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง	<ul style="list-style-type: none"> ● การเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของผู้ปกครองเพื่อใช้สำหรับการวางแผนฯ 	<p>ปัญหา</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ผู้ปกครองไม่สามารถอ่านและกรอกรายละเอียดต่างๆ ที่โรงเรียนต้องการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ <p>การแก้ไข</p> <ul style="list-style-type: none"> ● นักเรียนช่วยผู้ปกครองอ่านและกรอกรายละเอียดลงในเอกสาร
	<ul style="list-style-type: none"> ● การตั้งเครือข่ายผู้ปกครอง 	-
2. ด้านการให้บริการผู้ปกครอง	<ul style="list-style-type: none"> ● การแจ้งข่าวสารให้กับผู้ปกครองรับทราบ 	<p>ปัญหา</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ผู้ปกครองไม่สามารถอ่านเอกสารเกี่ยวกับข่าวสารที่โรงเรียนแจ้งถึงผู้ปกครองได้ <p>การแก้ไข</p> <ul style="list-style-type: none"> ● นักเรียนอ่านเอกสารให้ผู้ปกครองฟัง ● เครือข่ายผู้ปกครองช่วยประสานงานแจ้งข่าวสารให้ผู้ปกครองรับทราบ ● ครูเป็นผู้แจ้งข่าวสารให้ผู้ปกครองด้วยตนเองถึงบ้าน
	<ul style="list-style-type: none"> ● การส่งเสริมสุขอนามัยให้บริการรับยา และให้ความรู้ในการป้องกันโรคระบาด 	<p>ปัญหา</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ผู้ปกครองไม่มีเวลาดูแลสุขอนามัยของตนเอง เนื่องจากมีภาระงานมาก ● ผู้ปกครองบางท่านไม่มีรายชื่อในทะเบียนราษฎร์ ทำให้ไม่ได้รับบริการจากรัฐ <p>การแก้ไข</p> <ul style="list-style-type: none"> ● โรงเรียนดำเนินการรักษาพยาบาลในเบื้องต้นตามหลักมนุษยธรรม
	<ul style="list-style-type: none"> ● การส่งเสริมอาชีพให้กับ 	<p>ปัญหา</p>

ความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับผู้ปกครองฯ	กิจกรรม	ปัญหาและการแก้ไข
	<p>ผู้ปกครอง โดย การจัดตั้งศูนย์ฝึกอาชีพ และมี ครู ในโรงเรียนกับ วิทยากรภายนอกมาให้ความรู้ รวมถึงเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง เปิดร้าน ขายอาหาร เครื่องดื่มภายในโรงเรียน ช่วงตอนเย็น</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● ผู้ปกครองให้ความสนใจเข้าร่วม กิจกรรมค่อนข้างน้อย <p>การแก้ไข</p> <ul style="list-style-type: none"> ● โรงเรียนขอความ อนุเคราะห์ให้ผู้ปกครองที่เข้าร่วม กิจกรรมนำความรู้ที่ได้ไป ถ่ายทอดให้ผู้ปกครองท่านอื่น รับทราบ
	<ul style="list-style-type: none"> ● การจัดกิจกรรมรื่นเริงเพื่อสร้าง ความสัมพันธ์ในโอกาสต่างๆ 	<p>ปัญหา</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ผู้ปกครองไม่ค่อยมีเวลาว่างร่วม กิจกรรมนันทนาการที่โรงเรียน จัดขึ้น <p>การแก้ไข</p> <ul style="list-style-type: none"> ● โรงเรียนประชาสัมพันธ์ให้เห็น ข้อดีของกิจกรรมนันทนาการ
	<ul style="list-style-type: none"> ● การให้บริการเกี่ยวกับอาคาร สถานที่โรงเรียนเพื่อดำเนิน กิจกรรมต่างๆ เช่น งานแต่งงาน 	<p>ปัญหา</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ผู้ปกครองใช้บริการค่อนข้าง น้อย <p>การแก้ไข</p> <ul style="list-style-type: none"> ● โรงเรียนประชาสัมพันธ์เพิ่มเติม และ ให้ความเป็น กันเองกับผู้ปกครองมากยิ่งขึ้น
	<ul style="list-style-type: none"> ● การเปิดสอนภาษาไทย และ ให้บริการทางด้านวิชาการ เช่น ห้องสมุด ป้ายนิเทศ 	<p>ปัญหา</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ผู้ปกครองเข้ารับบริการค่อนข้าง น้อย <p>การแก้ไข</p> <ul style="list-style-type: none"> ● โรงเรียนประชาสัมพันธ์เพิ่มเติม และ ให้ความเป็น กันเองกับผู้ปกครองมากยิ่งขึ้น
<p>3. ด้านการได้รับการสนับสนุนจาก ผู้ปกครอง</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● การสนับสนุนด้านวิชาการ เช่น การเป็นวิทยากรเกี่ยวกับภาษา ต่างดาว การ เข้ามามีส่วนร่วมกำหนด หลักสูตร 	<p>-</p>
	<ul style="list-style-type: none"> ● การสนับสนุนด้านงบประมาณ 	<p>-</p>

ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองฯ	กิจกรรม	ปัญหาและการแก้ไข
	เช่น การ อนุเคราะห์บริจาคเงินและ ทรัพย์สิน เพื่อพัฒนา โรงเรียน	
	● การสนับสนุนด้านบริการ เช่น การเดินทางของนักเรียน	-
4. ด้านการประเมินผลงานการ สร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน กับผู้ปกครอง	● การนำผลประเมินมาปรับปรุง พัฒนาความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับผู้ปกครองให้ดียิ่งขึ้น	-

จากผลการวิเคราะห์ข้างต้น แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับผู้ปกครองต่างด้าวในทุกๆ ด้าน ทั้งด้านการวางแผนงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ด้านการให้บริการผู้ปกครอง ด้านการได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง ด้านการประเมินผลงานการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง แต่จะเห็นได้ว่าโรงเรียนจะมีความสัมพันธ์กับผู้ปกครองด้านการให้บริการผู้ปกครองสูงสุด โดยโรงเรียนมีการให้บริการผู้ปกครองต่างด้าวทั้งการแจ้งข่าวสาร การส่งเสริมสุขภาพ การส่งเสริมอาชีพ การจัดกิจกรรมรื่นเริงเพื่อสร้างความสัมพันธ์ การให้บริการเกี่ยวกับอาคารสถานที่โรงเรียน รวมถึงการเปิดสอนภาษาไทย และให้บริการทางด้านวิชาการ สำหรับปัญหาความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เป็นเรื่องของปัญหาด้านการใช้ภาษาของผู้ปกครอง และด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในบริการที่โรงเรียนจัดขึ้น

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองต่างด้าวในโรงเรียนต้นแบบคนพลัดถิ่นจากแบบสอบถาม ทั้ง 4 ด้านได้แก่ ด้านการวางแผนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองด้านการให้บริการผู้ปกครอง ด้านการได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครอง และด้านการประเมินผลการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองต่างด้าว มีข้อค้นพบที่สำคัญดังที่กล่าวมาแล้วเบื้องต้นในการสรุปผลการวิจัยและประเด็นการอภิปรายมีดังนี้ คือโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับผู้ปกครองด้านการให้บริการผู้ปกครองสูงสุดและปัญหาความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เป็นเรื่องของการใช้ภาษาและการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ผลการวิจัยดังกล่าวนำไปสู่ประเด็นการอภิปรายใน 2 ประเด็นได้แก่

อภิปรายประเด็นที่ 1 ผลของความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองต่างด้าว

จากผลการวิจัยที่พบว่า โรงเรียนมีความสัมพันธ์กับผู้ปกครองด้านการให้บริการผู้ปกครองสูงสุด เหตุที่เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากโรงเรียนเห็นความสำคัญ และตระหนักในบทบาทของโรงเรียนที่มีหน้าที่ต้องเป็นผู้ให้การพัฒนาชุมชน หรือในที่นี้ คือ ผู้ปกครองของนักเรียนต่างด้าว ดังที่ ปรีชา คัมภีร์ภรณ์ (2540) สุภรณ์ ศรีพหล และ กล้า ทองขาว (2540) และ พร้อมพิไล บัวสุวรรณ (2550) ได้อธิบายถึงบทบาทหน้าที่ของโรงเรียนที่มีต่อชุมชนว่า โรงเรียนมีหน้าที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยทำหน้าที่เป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน อาจดำเนินการจัดตั้งเป็นศูนย์ หรือสถานฝึกอบรม รวมถึงการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อช่วยเหลือชุมชนให้มากที่สุด สอดคล้องกับ ธีระ รุญเจริญ (2550) ที่ได้อธิบายว่าการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนเป็นงานสำคัญอย่าง

หนึ่งของผู้บริหาร โดยถ้าโรงเรียนมีทางใดที่จะช่วยพัฒนาชุมชนได้ก็ควรดำเนินการ ซึ่งการให้บริการต่อชุมชนนั้นสามารถดำเนินการได้หลากหลายแนวทาง เช่น การให้บริการด้านความรู้ การให้บริการด้านอาคารสถานที่ เป็นต้น ดังนั้นจะเห็นได้ว่า โรงเรียนจึงมีการดำเนินการที่จะสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองให้ฐานะผู้ให้บริการมากกว่าด้านอื่นๆ โดยมีการจัดบริการทั้งการแจ้งข่าวสาร การส่งเสริมสุขอนามัย การส่งเสริมอาชีพ การจัดกิจกรรมรื่นเริงเพื่อสร้างความสัมพันธ์ การให้บริการเกี่ยวกับอาคารสถานที่โรงเรียน และการให้บริการทางด้านวิชาการ

อภิปรายประเด็นที่ 2 ปัญหาที่เกิดขึ้นในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองต่างด้าว

ปัญหาที่เกิดขึ้นในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองต่างด้าวส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของการใช้ภาษา และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง เหตุที่เป็นเช่นนี้ เนื่องด้วยผู้ปกครองเป็นต่างด้าวจึงมีปัญหาด้านการใช้ภาษา ซึ่งความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับการใช้ภาษานั้นจำเป็นต้องอาศัยระยะเวลาในการพัฒนาอย่างยาวนาน แต่เมื่อพิจารณาข้อมูลเบื้องต้นของผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่เป็นผู้ปกครองที่ดำรงชีวิตอยู่ในประเทศไทยประมาณ 5 – 10 ปี (ร้อยละ 70.00) มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ดำรงชีวิตอยู่ในประเทศไทยมากกว่า 10 ปี ประกอบกับผู้ปกครองมีภาระงานค่อนข้างมาก ทำให้การพัฒนาด้านภาษาเป็นไปด้วยความยากลำบาก นอกจากนี้ เหตุที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกิจกรรมบริการของโรงเรียนค่อนข้างน้อยนั้น เป็นเพราะด้วยข้อจำกัดด้านเวลาที่ผู้ปกครองต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในการทำงาน พิจารณาได้จากข้อมูลของผู้ปกครองที่พบว่าทุกคนอยู่ในวัยทำงาน (อายุ 20 – 50 ปี) อย่างไรก็ตามโรงเรียนได้มีการดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยใช้กลยุทธ์ความร่วมมือของนักเรียน เครือข่ายผู้ปกครอง การประชาสัมพันธ์เพิ่มเติม และการสร้างความเป็นกันเองระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้จากผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองต่างด้าวในโรงเรียนต้นแบบคนพลัดถิ่นจากแบบสอบถาม ทั้ง 4 ด้านได้แก่ ด้านการวางแผนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองด้านการให้บริการผู้ปกครอง ด้านการได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครอง และด้านการประเมินผลการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองต่างด้าว

ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ด้านการวางแผนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง

จากผลการวิจัยพบว่า มีการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของผู้ปกครองเพื่อใช้สำหรับการวางแผนฯ จึงเสนอให้โรงเรียนมีการวางแผนการทำงานในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองต่างด้าว แล้วปฏิบัติงานตามแผน ผู้ปกครองได้ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนดีมาก และรู้สึกที่โรงเรียนเปรียบเสมือนบ้านของตนเอง เกิดความรักความผูกพันกับทางโรงเรียน ดังนั้นโรงเรียนควรมีการประชุมระดมสมองทั้งบุคลากรในโรงเรียนกับบุคลากรภายนอกเพื่อวางแผนสร้างความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องและมีการปรับแผนเพื่อให้ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองดียิ่งขึ้นต่อไป เมื่อผู้ปกครองต่างด้าวมีความสัมพันธ์ที่ดีกับทางโรงเรียน ทำให้นักเรียนต่างด้าวได้รับโอกาสในการศึกษาเรียนรู้ เพื่อพัฒนาตนเอง พัฒนาครอบครัว และพัฒนาประเทศชาติ

2. ด้านการให้บริการผู้ปกครอง

จากผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีความสัมพันธ์กับผู้ปกครองด้านการให้บริการผู้ปกครองสูงที่สุดมีข้อเสนอแนะ คือ โรงเรียนได้จัดให้มีบริการและกิจกรรมต่างๆ ให้กับผู้ปกครองต่างด้าว แต่ผู้ปกครองต่างด้าวก็

ยังเข้ามารับบริการของโรงเรียนไม่มากเท่าที่ควร ดังนั้นโรงเรียนควรมีการประชาสัมพันธ์ทั้งทางภาษาไทยและภาษาพม่าเพื่อให้ผู้ปกครองต่างด้าวได้รับทราบข้อมูลต่างๆ แล้วมารับบริการต่างๆ ของทางโรงเรียน

3. ด้านการได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง

จากผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการด้านงบประมาณและด้านบริการมีข้อเสนอแนะ คือ ผู้ปกครองต่างด้าวให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน ทั้งด้านวิชาการ ด้านทรัพย์สิน และด้านบริการต่างๆ ให้กับทางโรงเรียน ทางโรงเรียนควรมีกล่าวสร้างขวัญกำลังใจและชื่นชมในความเสียสละของผู้ปกครองต่างด้าวเพื่อให้เป็นแบบอย่างที่ดีในการร่วมกันพัฒนาโรงเรียนและพัฒนาคุณภาพของนักเรียน

4. ด้านการประเมินผลการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองต่างด้าว

จากผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีการนำผลประเมินมาปรับปรุงมาพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองให้ดียิ่งขึ้นมีข้อเสนอแนะ คือ โรงเรียนได้ทำการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองต่างด้าวประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และมีการนำผลดังกล่าวมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาเพื่อให้ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองเป็นไปด้วยดียิ่งขึ้น ส่งผลให้นักเรียนต่างด้าวได้รับการพัฒนาและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองต่างด้าวในโรงเรียนต้นแบบคนพลัดถิ่นในด้านการทำงานเชิงปริมาณเพื่อให้งานวิจัยสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
2. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองต่างด้าวในโรงเรียนต้นแบบคนพลัดถิ่นในจังหวัดสมุทรสาครเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่นๆ ในประเทศ

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

คณะกรรมการรณรงค์เพื่อประชาธิปไตยในพม่า. (2550). *การเข้าถึงโครงการทางการศึกษาของเด็กแรงงานพม่ากรณีศึกษาพื้นที่แม่สอด มหาชัย และคุระบุรี*. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์วิจัยการย้ายถิ่นแห่งเอเชีย สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชมแข พงษ์เจริญ. (2542). *การศึกษาการมีส่วนร่วมและความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการปฏิบัติตามระเบียบของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จ.นนทบุรี (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต)*. สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

เตือนใจ แก้วประเสริฐ. (2544). *ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต)*. สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เทพพิทักษ์ สิ้นธุโคตร. (2549). *สภาพและปัญหาการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน: กรณีศึกษา โรงเรียนอนุบาลกาฬสินธุ์ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต)*. สาขาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ธีระ รุญเจริญ. (2550). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษา ยุคปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: ขั้วฟ้า.

- ประภัสสร กาญจนประกร. (2549). *การศึกษาบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังในการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต)*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรีชา คัมภีร์ปกรณ์. (2540). *ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในประเทศไทย*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- พร้อมพิไล บัวสุวรรณ. (2550). *ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน*. เอกสารประกอบการสอนวิชา 152515. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (อัดสำเนา).
- พินิจดา วีระชาติ. (2542). *การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน*. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอฟ.พรีนติ้งเฮาส์.
- พิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์. (2549). *การศึกษาความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- รัตนพงศ์ ตุมพสุวรรณ. (2554). การวิเคราะห์มุมมองของครูในการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวในโรงเรียน: การวิจัยเชิงผสม. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา (OJED)*, 6(1), 2578-2591.
- รุ่งเรือง สุชาภิรมย์. (2544). ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการปฏิรูปการศึกษาไปปฏิบัติในระดับสถานศึกษา, ประสบการณ์จากนานาชาติ. *วารสารวิชาการ*, 2 (กุมภาพันธ์ 2544), 11-12
- ราไฟ โคมูก. (2545). *บทบาทของผู้นำชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาเขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต)*. สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏนครปฐม.
- ลลิตา เป็เลียนดี. (2548). *การสื่อสารเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนวัดยายร่มกับชุมชนเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต)*. สาขาวิชานิเทศศาสตร์พัฒนาการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิรัชญา ฉายากุล. (2555). การศึกษาบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนอัสสัมชัญระยอง. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา(OJED)*, 7(1), 806-820.
- สนานจิตร์ สุนทรทรัพย์. (ม.ป.ป.). *การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน*. ใน *เอกสารประกอบการสอนวิชาการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภรณ์ ศรีพหล และ กล้า ทองขาว. (2540). *ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542*. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา. (2545). *ปฏิรูปการศึกษาไทยในมุมมองประชาชน*. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดี
- สำนักงานบริหารแรงงานต่างด้าว. (2551). *สถิติจำนวนคนต่างด้าวคงเหลือที่ราชอาณาจักรประจำเดือน*. สืบค้นจาก <http://122.154.5.7/workpermit/main/stat/SMonth/2551/sm03-51.pdf>
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). *คู่มือการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 (สำหรับเด็ก 3 – 5 ปี)*(พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: ครูสภาลาดพร้าว.